

Managementul echilibrului dintre prolificitate și sporul mediu zilnic

Descriere imagine:
Purcei somnorosi

Ca de altfel în toate domeniile activității zootehnice, succesul performanței fermelor de creștere și exploatare a porcilor depinde, nu de puține ori, de identificarea unor soluții manageriale de echilibru sau chiar de compromis.

Cele mai multe sondaje de opinie adresate crescătorilor de porci au relevat prolificitatea scroafelor ca fiind cea mai valoroasă caracteristică a speciei, cu influență maximă asupra profitabilității fermei.

Calculul economic detaliat a demonstrat că, de fapt, acest tip de abordare este unul preponderent ?emotional? și nu ?rational?, profitul maxim obținându-se în fermele în care există un echilibru dinamic între prolificitate și celelalte caractere productive.

Rationamentul de tip emotional este simplu: cu cât prolificitatea este mai ridicată, cu atât volumul de porci destinați abatorizării crește, concomitent cu veniturile.

Dacă privim lucrurile rațional, vom vedea că această regulă nu este în mod necesar nici cea mai corectă și, cu atât mai puțin, cea mai profitabilă.

În continuare vom încerca să aducem câteva argumente solide necesității menținerii echilibrului între doi dintre principalii factori de care depinde viabilitatea economică a unei ferme.

Eficiența productivă

Numarul total de purcei obtinuti de la fiecare dintre femelele întretinute în ferma este, fara îndoiala, un element determinant în eficiența afacerii. Genotipurile moderne actuale au fost selectate în această direcție, astfel încât se poate spune ca pragul superior biologic al speciei a fost atins. Ceea ce au observat atât cercetătorii, cât și fermierii, este ca, pe măsura ce numărul de purcei la o fatare crește, greutatea individuală a fiecărui purcel din cuibul respectiv scade. Evident ca un factor care poate influența și mai mult acest tipar este vârsta femelei, respectiv paritatea.

Relația dintre numărul de purcei fatati și diferite elemente de greutate individuală, sau a cuibului, rezulta extrem de clar din tabelul 1, care reprezintă o adaptare după mai multe studii derulate pe o perioadă îndelungată.

Tabel 1

Caracteristici	Purcei / fătare			
Numărul mediu de purcei/fătare	9,0	12,5	14,4	17
Paritatea scroafei	2,1	2,1	2,2	2,5
Greutatea purcelului la fătare (kg)	1,59	1,48	1,37	1,26
Variația greutății în cuib (kg)	± 0.26	± 0.27	± 0.28	± 0.30
Greutatea cuibului la fătare (kg)	14,2	18,5	19,7	21,4
Proportia purceilor mici - sub 1 kg (%)	7	9	14	23

La o primă vedere, s-ar putea să avem impresia că diferențele sunt mici, însă calculul statistic spune cu totul altceva: diferențele dintre valorile tabelare sunt extrem de semnificative și, implicit, cu conotații productive foarte importante.

Este interesant de menționat faptul că ritmul dezvoltării individuale a purcelului pe durata vieții intrauterine nu are o legătură directă cu genotipul părinților ci, mai degrabă, cu mediul biologic în care acesta se dezvoltă (spațiul uterin disponibil) și modul de întreținere a femelei gestante. Mai mult, efectul patern (al vierului) asupra greutății individuale a purcelului la naștere, nu a putut fi în nici un fel demonstrat până în prezent.

Ceea ce e important de reținut este faptul că, la o creștere a numărului de purcei/fătare de la 9 la 17, numărul purceilor mici (sub un kg) crește de peste trei ori, iar orice fermier știe cât de dificilă este menținerea pe fluxul productiv a purceilor numiți generic: ?subponderali?.

La fel de importantă este și variația greutății individuale a purceilor în cadrul aceluiași cuib, diferențele dintre cel mai mic și cel mai mare dintre purcei putând depăși 600 grame.

Prolificitatea și sporul mediu zilnic

Sporul mediu zilnic pe perioada alăptării este, la rândul lui, influențat masiv de greutatea la naștere și astfel, în mod indirect, de prolificitate.

S-a constatat că purceii care la fătare au avut o greutate de peste 1,5 kg au avut un spor de creștere în primele 24 de ore cu peste 100 grame mai mare decât purceii fatati la o greutate de sub 1,3 kg. Motivul este unul simplu, cunoscut de fermieri: ocuparea sfârcurilor productive preponderent de către purceii mai m

ari, mai puternici.

De asemenea, cu cât variația masei corporale individuale a purceilor în cadrul aceluiași cuib este mai mare, cu atât și mortalitatea perinatală a purceilor mai mici crește. De aceea, se impune ca, în această etapă în ciupiența, să se transfere purceii mai puțin dezvoltati la scroafe doici.

Relația dintre mărimea cuibului, greutatea individuală la fătare și sporul mediu zilnic de la fătare la 25 kg este reprezentată sugestiv în tabelul 2 (adaptare după Rydhmer și col., 2006).

Tabel 2

Mărimea cuibului (cap.)	4-9	10-12	13-19
Greutatea medie la fătare (kg)	1,54	1,46	1,35
SMZ de la fătare la 25 kg (g/zi)	295	284	280

Chiar dacă diferențele de spor mediu zilnic par mici la prima vedere, din nou calculul statistic contrazice această impresie.

Este cert însă că sporul mediu zilnic se diminuează și el cu 10-15 g/zi, cu cât dimensiunea cuibului crește, valori care, pentru acest stadiu al creșterii purceilor, pot deveni extrem de importante.

Performanța înseamnă echilibru

Corelația care se stabilește între prolificitate și ritmul acumulării masei corporale continuă să fie evidentă și în stadiile ulterioare ale dezvoltării, pentru că totul depinde și în continuare de masa corporală individuală la fătare. Este demonstrat faptul că creșterea cu o sută grame a greutății corporale la momentul fătării purcelului, conduce la obținerea unei greutăți suplimentare la întărcare ce poate depăși un kilogram. Mai mult, problemele de sănătate și dezvoltare sunt mult mai rare la această categorie de purcei.

De reținut, de asemenea, că marea majoritate a studiilor au demonstrat în mod clar că purceii cu cea mai mare greutate corporală la întărcare au un spor mediu zilnic superior, mai ales în perioada de vârstă cuprinsă între 42 și 140 zile.

Unele diferențe inerente care există între purcei, pe toată perioada de început a creșterii, pot fi recuperate pe baza așa-numitei „creșteri compensatorii”, fenomen care permite anumitor categorii de purcei să recupereze parțial ritmul dezvoltării.

Este evident că variația performanțelor productive dintr-o fermă este determinată, într-o anumită măsură, de reguli biologice nescrise, care nu trebuie ignorate. De aceea, credem că rostul principal al fermierului performant este acela de a asigura un echilibru constant între limitele biologice ale speciei și cerințele acesteia în privința condițiilor de mediu, nutriție, bunăstare, etc.

Daniela Ladosi, Ioan Ladosi